

Sjuttonde internationella olympiaden i lingvistik

Yongin (Republiken Korea), 29 juli – 2 augusti 2019

Uppgifter för den individuella tävlingen

Regler för utformning av uppgiftssvaren

Skriv inte av uppgifterna. Lös varje uppgift på ett separat blad (eller flera blad). Ange på varje blad uppgiftens nummer, ditt platsnummer och ditt efternamn. Annars kan ditt arbete inte bedömas korrekt.

Om inget annat anges ska du beskriva alla mönster eller regler som du har identifierat i datat. Annars kommer din lösning inte att få full poäng.

Uppgift nr 1 (20 poäng). Här är några meningar på yonggom-språket samt deras översättningar till svenska:

1. Meneni karuwa anona wedmaan.	<i>Jag kom och såg mannen och hunden.</i>
2. Wingkeewa yeediriin.	<i>Du sjunger och jag går upp.</i>
3. Ambib wedmoona awon baan.	<i>Han såg huset och jag tog grisen.</i>
4. Yeederenu om banuun.	<i>Hon kommer att gå upp och kommer att ta brödet.</i>
5. Wenenub wingkanuub.	<i>Vi kommer att gå iväg och kommer att sjunga.</i>
6. Oma oka aniib.	<i>De äter brödet och dricker vattnet.</i>
7. Anon ye weng wengambaranuwa awon ye weng wengambaraneen.	<i>Vi kommer att höra hunden och han kommer att höra grisen.</i>
8. Ok anaana oon wedmeen.	<i>Jag drack vattnet och hon såg fisken.</i>
9. Yeederenib miniib.	<i>De går upp och kommer.</i>
10. Wingkenu wunuun.	<i>Hon sjunger och går iväg.</i>
11. Om bene aneen.	<i>Han tar brödet och äter det.</i>

(a) Översätt till svenska:

12. **Om benu aneen.**
13. **Munuuna wunuub.**
14. **Wingkiiwa wengamburuun.**
15. **Anon ye weng wengamberenib yeedaraniib.**
16. **Oon wedmaniina karub wedmaneeb.**
17. **Ok wedmeena aniin.**

(b) Översätt till yonggom:

18. *Vi kommer att gå iväg och de kommer att komma.*
19. *Jag tar grisen och han tar fisken.*
20. *Han såg vattnet och huset och hörde hunden.*
21. *Du äter brödet och sjunger.*

△ Yonggom-språket tillhör ok-gruppen av den transnyguineanska språkfamiljen. Det talas av cirka 6 000 människor i Papua Nya Guinea. —Ivan Derzhanski

Uppgift nr 2 (20 poäng). Här är några ordgrupper på yurok-språket samt deras översättningar till svenska i godtycklig ordning:

1. muencherh rohkuen	A. <i>brun hund</i>
2. perkeryerh holeehl 'wernerh	B. <i>svart sko</i>
3. muencherh nerhpery	C. <i>svart björn</i>
4. s'erkter'ery ch'eeshah	D. <i>vitt bär</i>
5. muenchar' pyaap'	E. <i>brun sko</i>
6. pekoyar' tepoo	F. <i>vit hund</i>
7. luuehlson' nerhpery	G. <i>vit boll</i>
8. muenchey cheek'war	H. <i>vitt manzanita-buske</i>
9. muent'er'ery ch'eeshah	I. <i>vit stol</i>
10. ler'ergery cher'ery	J. <i>orange björn</i>
11. 'errwerhson' slekwoh	K. <i>rött träd</i>
12. muent'er'ery puuek	L. <i>gräsgrön skjorta</i>
13. lo'ogey slekwoh	M. <i>röd hasselnöt</i>
14. s'oktoy no'oy	N. <i>lila bär</i>
15. 'wer'errgerchson' cher'ery	O. <i>svart skjorta</i>
16. lo'ogey no'oy	P. <i>vit hjort</i>
17. tegee'n nerhpery	Q. <i>blå boll</i>
18. skoyon rohkuen	R. <i>gult bär</i>

(a) Bestäm de korrekta motsvarigheterna.

(b) Bestäm de korrekta motsvarigheterna:

19. muencherhl	S. <i>kanariefågel</i>
20. 'wer'errgerch	T. <i>kaffeböna</i>
21. luuehl	U. <i>blod</i>
22. ler'ergerh	V. <i>mjölk</i>
23. pekoyek	W. <i>al</i>
24. skoyon	X. <i>iris</i>
25. tegee'n	Y. <i>himmel</i>

(c) Översätt till svenska:

26. **'errwerh**
27. **ler'ergerh rohkuen**
28. **perkeryer'ery ch'eeshah**
29. **pyerrp't'ery ch'eeshah**

(d) Översätt till yurok:

30. *lila hjort*
31. *vit sko*
32. *gul boll*
33. *svart träd*

(!) Ytterligare förklaringar utöver svaren krävs inte och kommer inte heller att poängsättas.

△ Yurok-språket tillhör den algiska språkfamiljen. Det talas av 20–100 människor i nordvästra Kalifornien. **ch, hl, sh, y, '** är konsonanter. **ee, er, err, ue, uue** är vokaler.

Alens bark används ibland för att göra orange färg. Manzanita är ett litet träd eller buske med rödbrun bark som växer i västra Nordamerika. Irisen är en ljuslila blomma.

—Boris Iomdin, Samuel Ahmed

Uppgift nr 3 (20 poäng). Här är några ord på medelpersiska skrivna med bokpahlavi-skriften:

سسا	A	ککوا	B	۱۱۶	C	رر۱۱۱	D	سفف۱۱۱	E	اسسک	F
سسا	G	سککرا۱۱	H	سسا	I	۱۱۶	J	سکک	K	سسا	L
سکک	M	سکک	N	ککوک	O	سکک	P	۱۱۱۱۱۱۱	Q	سکک	R
۱۱۶	S	سکک	T	سکک	U	سکک	V	سکک	W	سکک	X
سسا	Y	ک	Z	کک	AA	سکک	BB	سکک	CC	سکک	DD

Akademiker använder två system för att återge medelpersiska med latinska bokstäver. Det system som återger stavningen i pahlavi kallas *vetenskaplig translitteration*. Det andra systemet som återger ordens förmodade uttal kallas *transkribering*.

Vissa ord kunde skrivas på flera sätt med pahlavi-skriften. Till exempel kunde ordet *dīdan* 'att se' skrivas som antingen سس۱۱۱ (vetenskaplig translitteration: **HZYTWN-tn'**) eller سس۱۱۱ (vetenskaplig translitteration: **dytn'**).

(a) Para ihop varje ord ovan med deras vetenskapliga translitteration och transkribering.

Observera att orden skrivna med pahlavi-skriften kan svara mot flera medelpersiska ord.

1. °slwn'	<i>ās-rōn</i>	<i>präst</i>	18. wh°l	<i>wahār</i>	<i>vår (årstid)</i>
2. syd°	<i>syā</i>	<i>svart</i>	19. APLA	<i>xāk</i>	<i>jord, stoft</i>
3. DMYA	<i>xōn</i>	<i>blod</i>	20. gwn'	<i>gōn</i>	<i>färg</i>
4. AHTE	<i>xwah</i>	<i>syster</i>	21. LCDr'	<i>tar</i>	<i>över, genom</i>
5. blbwt'	<i>barbut</i>	<i>lyra (instrument)</i>	22. mng	<i>mang</i>	<i>bolmört</i>
6. gy°h	<i>giyāh</i>	<i>gräs</i>	23. lwlk'	<i>rūrag</i>	<i>läkande växt, ört</i>
7. ALBA	<i>čahār</i>	<i>fyra</i>	24. ZWZn'	<i>drahm</i>	<i>drachm (viktenhet)</i>
8. dwt'	<i>dūd</i>	<i>rök</i>	25. dlmnk'	<i>dramanag</i>	<i>malört</i>
9. mwd	<i>mōy</i>	<i>hår</i>	26. NKSWN-tn'	<i>kuštan</i>	<i>att döda</i>
10. gdk'	<i>gēg</i>	<i>tjuv</i>	27. °wzmbwlt'	<i>uzumburd</i>	<i>smaragd</i>
11. hmyšk'	<i>hamēšag</i>	<i>alltid</i>	28. glmwk'	<i>garmōg</i>	<i>varm, het</i>
12. LK	<i>tō</i>	<i>du</i>	29. °hlmn'	<i>Ahreman</i>	<i>den onda anden</i>
13. gwkl't'	<i>gōgird</i>	<i>svavel</i>	30. °yl°nštr'	<i>Ērān-šahr</i>	<i>ariernas land</i>
14. w°c°l	<i>wāzār</i>	<i>marknad</i>	31. ywdt°k'	<i>judāg</i>	<i>avskild, olik</i>
15. MLKTA	<i>bāmbišn</i>	<i>drottning</i>	32. dhšk'	<i>daxšag</i>	<i>tecken; minne</i>
16. HZWLYA	<i>hūg</i>	<i>gris</i>	33. nh°l	<i>nihāl</i>	<i>ungt träd</i>
17. zwzk'	<i>zūzag</i>	<i>igelkott</i>	34. lwcyнк'	<i>lawzēnag</i>	<i>mandelkonfekt</i>

(b) Ett visst medelpersiskt ord skrivs vanligen med en särskild grafisk säregenhet på bokpahlavi. Identifiera detta ord.

(c) De följande orden är alternativa stavningar av några orden ovan.

- EE. سس۱۱۱ FF. سس۱۱۱ GG. سس۱۱۱ HH. سس۱۱۱ II. سس۱۱۱ JJ. سس۱۱۱

Identifiera dem och ge deras vetenskapliga translitterationer.

(d) Skriv med bokpahlavi-skriften:

KK.	DKRA	<i>muy</i>	<i>dadelpalm</i>
LL.	dlwnd	<i>druwand</i>	<i>ond, syndig, orättfärdig</i>
MM.	stwl	<i>stör</i>	<i>häst</i>
NN.	cmbl	<i>čambar</i>	<i>cirkel, ring</i>

(!) Ytterligare förklaringar utöver svaren krävs inte och kommer inte heller att poängsättas.

△ Medelpersiska tillhör den iranska grenen av den indoeuropeiska språkfamiljen. Det talades i det sasaniska imperiet och överlevde under flera sekel som ett skrivet språk, särskilt i översättningar av de zoroastriska skrifterna.

Transkriberingen som används här motsvarar 200-talets rekonstruerade uttal. Tecknet $\bar{\quad}$ betecknar lång vokal. $\check{\quad}$ = *ch* i det engelska ordet *church*; $h = h$ i *hund*; $\check{\quad}$ = *j* som i engelskans *judge*; $\check{\quad}$ = sje-ljud; $w = w$ som i engelskans *win*; $x = g$ i spanskans *general* eller som tyskans "ach-laut"; y som x men tonande; $y = j$ i som i *jul*; $z =$ tonande *s*.

Kunskap om moderna iranska språk är irrelevant för att lösa detta problem.

—*André Nikulin (konsult: Miguel Ángel Andrés Toledo)*

Uppgift nr 4 (20 poäng). Här är några ord och verbstammar på västtaranganiska. Varje ord ges också i dess så kallade reduplicerade form i två dialekter av språket. Den reduplicerade formen används som particip eller adjektiv.

		norra dialekten	kustdialekten
dakeru	<i>de skrapar</i>	darkeru	dakerukeru
rɔbik	<i>den är trubbig</i>	rɔbrɔbik	rɔbirɔbik
alema	<i>till höger</i>	amlema	alemalema
makay	<i>du klättrar</i>	makmakay	mamakay
apúk	<i>annan</i>	akpuk	apukpuk
lɔpay	<i>kall</i>	lɔplɔpay	lɔpalɔpay
payláwana	<i>han är pratsam</i>	paylawlawana	paylalawana
kalpaŋir	<i>den är trotsig</i>	kalpaŋpaŋir	kalpapaŋir
garkɔw	<i>att bli föräldralös</i>	garkɔwkɔw	garkɔwkɔw
eyleka	<i>han leker</i>	eyleleka	eyleleka
dubɛmna	<i>han är den sjunde</i>	dubɛmna	dubɛmbɛmna
maylewa	<i>träd (art)</i>	maylelewa	maylelewa
matay	<i>hans öga</i>	matmatay	matamatay
mɔna	<i>framför</i>	mɔnmɔna	mɔnamɔna
bɛbar	<i>att bli rädd</i>	bɛbɛbar	bɛbɛbar
jaŋil	<i>den är rutton</i>	jaŋjaŋil	jaŋjaŋil
letna	<i>han är manlig</i>	letletna	letletna
ernɔnaw	<i>han kryper</i>	ernɔnɔnaw	ernɔnɔnaw

Fyll i luckorna:

		norra dialekten	kustdialekten
ɛtaleŋa	<i>han hör</i>	?	?
jaga	<i>att skydda</i>	?	?
gasírana	<i>hon är gammal</i>	?	?
daramota	<i>de kräks</i>	?	?
pɔwna	<i>han är illaluktande</i>	?	?
ertɔpa	<i>han tvättar</i>	?	?
dabuka	<i>de drömmer</i>	?	?
ŋuŋim	<i>den är fuktig</i>	?	?
igóŋ	<i>han säljer</i>	?	?

△ Västtaranganiska tillhör den austronesiska språkfamiljen. Det talas av 7 000 människor på Aru-öarna i Indonesien. **ŋ** = *ng* i *ring*. **j, r, w, y** är konsonanter. **ɛ, ɔ** är vokaler. Tecknet ´ anger betoning; om detta tecken inte är angivet ligger betoningen på näst sista stavelsen.
—Elysia Warner (konsult: Richard Nivens)

Uppgift nr 5 (20 poäng). Här är några meningar på nooni-språket, sagda på olika dagar i nooni-”veckan”, samt deras översättningar till svenska:

sagt på **bvutfu**

1. fɔgò cí nú bvúmbòn.
me ncí nò: ntò fòwǎy bvúmbòn.	<i>Igår var det bvumbon.</i>
2. wò nú yú: cóŋ kèŋkfũ bvúsòw.	<i>På bvusow kommer du att stjäla jamsroten.</i>
3. kwò:n nú bóy fí me bvúzhí.	<i>På bvuzhi kommer kvinnan att hjälpa mig.</i>

sagt på **bvusɔw**

4. wvù tò nò: bõŋ ŋwà bvûŋkâ:.	<i>På bvun̄ka hittade han boken.</i>
5. fò shě ntfũ: nú bvútfũ.
me nú mbóy ncáw mutù bvútfũ.	<i>I övermorgon är det bvutfu.
På bvutfu kommer jag att välja bilen.</i>
6. wvù bê: yò kwò:n èbèn.	<i>Idag dödade han kvinnan.</i>
7. wò tò nò: yòw cõŋ.	<i>Du hörde tjuven för länge sedan.</i>

sagt på **bvukema**

8. ntfũ: nú bvûŋkâ:dèn.
cõŋ nú bóy bóŋ bèsèn bvûŋkâ:dèn.	<i>I morgon är det bvun̄kaden.
På bvun̄kaden tjuven kommer att hitta oss.</i>
9. me mbê: ncáw ŋwà èbèn.	<i>Idag valde jag boken.</i>
10. dièmsěŋ nú yèn wvù lě.	<i>Mannen ska just se honom.</i>
11. kefwé cí nú bvûŋkâ:.	<i>I förrgår var det bvun̄ka.</i>

sagt på **bvun̄ka**

12. me nú nfí dièmsěŋ.	<i>Jag ska just hjälpa mannen.</i>
13. kwò:n cí nò: yèn wáy é bvútfũ.	<i>På bvutfu såg kvinnan marknaden.</i>
14. bèsèn nú gé: cóŋ mutù èbèn.	<i>Idag kommer vi att stjäla bilen.</i>
15. bó nò: yèn me lé fòwǎy.	<i>De såg mig på marknaden alldeles nys.</i>

(a) Översätt till svenska:

sagt på **bvuɲkaden**

16. bvúsòw nú fò shě ntfũ.
17. me nú ɲgé: nyén kèŋkfũ lé èbèn.
18. wvù tò nô: yèn bèsèn ẽ bvúmbòn.
19. bèsèn nú bóy tó fòwăy bvúzhí:dèn.

(b) Första dagen i nooni-veckan är **bvutfu**. I vilken ordning kommer nooni-dagarna?

(c) Översätt till nooni:

sagt på **bvumbon**

20. På **bvusɔw** hjälpte jag mannen.
21. Tjuven stal jamsroten alldeles nyss.
22. På **bvuɲkaden** kommer jag att höra bilen.
23. Idag kommer kvinnan att döda mannen.
24. Idag såg mannen dig.

⚠ Nooni-språket tillhör den beboidska gruppen-gruppen av de atlantiska kongo-språken. Det talas av cirka 40 000 människor i Kamerun.

ɛ och ɔ är vokaler. ɲ, sh, y och zh är konsonanter. Tecknet : betecknar lång vokal. Accenttecknen markerar toner: ´ hög, ˆ fallande (hög ↘ låg), ˘ fallande (mellan ↘ låg), ˙ låg, ˚ stigande (låg ↗ mellan), ˛ stigande (låg ↗ hög); om inget är angivet har stavelsen mellanton.

Jams är de ätbara rotknölnarna på jamsplantan.

—Samuel Ahmed

Redaktörer: Samuel Ahmed, Bozhidar Bozhanov, Ivan Derzhanski (teknisk redaktör), Hugh Dobbs, Dmitrij Gerasimov, Shinjini Ghosh, Ksenia Gilyarova, Stanislav Gurevitj, Gabrijela Hladnik, Boris Iomdin, Bruno L’Astorina, Tae Hun Lee (chefredaktör), Tom McCoy, André Nikulin, Miina Norvik, Tung-Le Pan, Aleksejs Peguševs, Aleksandr Piperski, Maria Rubinstein, Daniel Rucki, Artūrs Semeņuks, Nathan Somers, Milena Veneva, Elysia Warner.

Svensk text: Erland Sommarskog.

Lycka till!